

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВИПУСК 16, 2025

Міністерство освіти і науки України
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Соціально-психологічний факультет

Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

В и п у с к 16

м. Переяслав
2025

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(протокол № 9 від 29 квітня 2025 р.)*

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Руденко Оксана Володимирівна – завідувач кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Заступник головного редактора:

Ніколаєв Леонід Олегович – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Василькевич Ярослава Зіновіївна – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Герасіна Світлана Вікторівна – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук.

Дудар Олена Василівна – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук.

Хомич Галина Олексіївна – професор кафедри психології, кандидат психологічних наук, професор.

Чижма Діана Миколаївна – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук.

П 27 Перспективи розвитку сучасної психології : зб. наук. пр. Вип. 16 / УГСП. – Київ : 7БЦ, 2025. – 316 с.

ISBN 978-617-549-535-3

У збірнику висвітлено актуальні питання розвитку психології в сучасному науково-інформаційному просторі; здійснено аналіз чинників психологічного розвитку особистості, вікових та індивідуальних особливостей її становлення; окреслено перспективні напрямки та засоби активізації внутрішніх ресурсів особистості.

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції.

Лановенко Ю.І. «Тренажер» для емоційного інтелекту...	249
Матусова А.О., Пухно С.В. Чинники резильєнтності студентів закладів вищої освіти в умовах воєнного часу: теоретичний аналіз проблеми.....	253
Медвідь М.М., Круглов С.В., Медвідь Ю.І. Врахування психологічних особливостей готовності військовослужбовців бригад оперативного призначення Національної гвардії України у процесі професійної підготовки....	256
Мухіна Л.М. Вплив комп'ютерної залежності на соціальну активність підлітків.....	260
М'якотіна О.М., Кальба Я.Є. Психологічні особливості впливу тривожності на підприємницьку діяльність в умовах повномасштабної війни.....	262
Новиченко С.В., Пухно С.В. Особливості емоційного вигорання у студентів закладів вищої освіти: теоретичний аналіз проблеми.....	265
Осауленко Л.В., Кучеренко Є.В. Сімейна криза в подружніх стосунках як проблема сучасної психології.....	268
Островська М.О., Півень Л.В. Психологічні аспекти комунікативної компетентності та професійних конфліктів у медичному колективі.....	271
Письменний С.О., Кашпур Ю.М. Психологічні механізми подолання травматичного досвіду війни в сімейному середовищі.....	275
Поврозник Х.П., Кікінежді О.М. До проблеми самоменеджменту суб'єктів освітньої діяльності: теоретичний аспект.....	278
Сулейкіна Н.С., Широкова А.В. Вплив музикотерапії на психоемоційний стан дітей з особливими освітніми потребами.....	281
Ткач О.С. Особливості роботи психолога з кризою військовослужбовців.....	285
Усар Г.Я. Психологічна модель духовного розвитку підлітків у цифровому просторі: спроба теоретичної інтеграції.....	287

УДК 159.923.2:37.015.3:005.32

Поврозник Христина Петрівна

студентка 4 курсу кафедри психології

Кікінежді Оксана Михайлівна

доктор психологічних наук, професор

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюта

м. Тернопіль

ДО ПРОБЛЕМИ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

В умовах сьогодення особливої гостроти набувають проблеми життєвого саморозвитку та професійного самовизначення особистості. Особливо це стосується майбутніх конкурентоспроможних фахівців і фахівчинь у сфері бізнесу та управління як суб'єктів освітньої діяльності, що зумовлено неоднозначним впливом суспільних трансформаційних змін, ситуацією невизначеності, високої ризикованості, конкуренцією, підвищенням вимог до якості освіти і життя, ускладненням динаміки змін у підприємництві та бізнесі, зростанням тиску, напруженості, стресу в різних формах життєдіяльності.

Самоменеджмент є новим напрямком у сучасному менеджменті, виникнення якого зумовлено глобальними змінами в парадигмі управління, що вимагає опанування здобувачами вищої освіти новими підходами та навичками управління, набуття високопрофесійних якостей, соціальної мобільності та особливих умінь керування собою.

Самоменеджмент, «тайм-менеджмент» як феномени наукової організації праці та технології психолого-педагогічного супроводу студентства у закладах вищої освіти є малодослідженою науковою проблемою в Україні, що і зумовило мету дослідження.

У науковій літературі самоменеджмент трактується як послідовне і цілеспрямоване використання ефективних методів, прийомів і технологій самореалізації та саморозвитку свого творчого потенціалу [3; 4; 5; 6; 8]. У контексті «генези здійснення особистості» (С. Максименко), самоменеджмент – це, насамперед, самодетермінація, самоорганізація, мистецтво управління собою та керівництво процесом управління в часі, просторі, спілкуванні тощо.

Поняття «самоменеджмент» введено у вживання директором німецького Інституту раціонального використання часу Л. Зайвертом. Учений визначав його як цілеспрямоване й послідовне використання випробуваних методів праці в повсякденній практиці для того, щоб оптимально й зі смыслом використовувати свій час [цит.: 3, с. 9].

На думку вітчизняних дослідників організаційної психології, самоменеджмент як мистецтво управління собою слід розглядати у контексті питання самоефективності та максимально продуктивного використання власного часу суб'єктами освітньої діяльності [3; 4; 6; 7]. Як наголошує Л. Карамушка, процес формування самоменеджменту студентства передбачає самовизначення, самоорганізацію, самомотивацію і самореалізацію, що є екзистенційно важливим завданням для кожної людини, оскільки вказує на соціальну або особистісну реалізованість, засновану на здатності й умінні досягати успіхів [6, с. 33-48].

Під тайм-менеджментом як основою самоменеджменту розуміють технологію організації часу та підвищення ефективності його використання. Учені зазначають, що тайм-менеджмент студентської молоді є цілеспрямованим та послідовним використанням технік організації власної учбової діяльності та розумової праці у щоденній практиці задля оптимального використання свого часу [2; 8; 9].

Однією з особливостей сучасного тайм-менеджменту є його орієнтація та адаптація на цільову аудиторію. Зокрема, Т. Яковишина і О. Сарнавська розглядають «тайм-менеджмент» технологією, яка має специфічні технологічні сутнісні ознаки, а саме: алгоритмізованість, проєктованість, цілісність, керованість; коригованість (постійний оперативний зворотній зв'язок); системний контроль, оцінка та діагностика навичок і знань об'єкта; декомпозиція навчального процесу на взаємопов'язані етапи; координованість і поетапність дій, які спрямовані на досягнення запланованого результату; візуалізація; унікальність особистісного стилю об'єкта, залученого в процес самоорганізації [9]. Головними підходами в освітній технології є виокремлення пріоритетних напрямів діяльності, розбиття великих завдань на окремі дії та частини, здійснення часової навігації самостійної роботи суб'єктів освітнього процесу.

Серед організаційно-педагогічних умов підвищення студентами власної навчальної діяльності Г. Іванова виокремлює

такі: 1) психолого-педагогічний супровід (забезпечення сприятливих умов для повноцінного особистісного розвитку студента); 2) створення психологічної безпеки освітнього середовища; 3) формування та розвиток у студентства стійкої потреби в здатності до ефективного управління власним часом через консультації, бесіди та тренінги з провідними викладачами; 4) навчання методикам планування власної діяльності – самоменеджменту (навчання основам короткострокового й довгострокового планування, принципам підвищення мотивації та самовдосконалення завдяки використанню хронометражу та інших технік) [2, с. 5].

Отже, зростання екзистенційних й особистісно-професійних потреб студентської молоді поряд з вимогами сучасного освітнього середовища та з урахуванням новітніх тенденцій самореалізації суб'єктів освітньої діяльності є чинниками оволодіння техніками самоменеджменту. Висока організованість суб'єктів діяльності визначається набуттям досвіду управління собою в часі; вміннями раціонально використовувати особистісні ресурси; здатністю конструктивно взаємодіяти і приймати рішення; обирати стратегії саморозвитку і самовдосконалення, що визначається навичками самоменеджменту.

Теоретичні розробки самоменеджменту як галузі освітнього менеджменту у взаємозв'язку з психологією особистості на основі міждисциплінарного підходу склали підґрунтя для подальшого емпіричного дослідження особливостей самоменеджменту в учбово-професійній діяльності студентської молоді як суб'єктів освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Замогильний А. Г. Тайм-менеджмент. *Освіта дорослих: енциклопедичний словник* / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; упоряд. : Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна. Київ : Основа, 2014. С. 416.
2. Іванова Г. І. Формування прийомів нормування розумової праці засобами технології тайм-менеджмент : методичні рекомендації. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 70 с.
3. Лугова В. М., Голубев С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
4. Олійник І. В. Самоменеджмент як технологія професійного саморозвитку та формування дослідницької компетентності у майбутніх докторів філософії. *Вісник університету імені Альфреда*

- Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2020. №2 (20). С.231-240.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : монографія. Чернівці : Книги-XXI, 2009. 528 с.
 6. Психологічні засади організаційного розвитку : монографія / за наук. ред. Л. М. Карамушки. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 206 с.
 7. Теорія і практика дослідження взаємодії суб'єктів освітнього простору в парадигмі генетичної психології : монографія / за наук. ред. академіка НАПН України С. Д. Максименка. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 225 с.
 8. Психологія професійної діяльності : підручник / за ред. С. К. Шандрука. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 256 с.
 9. Яковишина Т. В., Сарнавська О. В. Педагогічні умови застосування креативної технології «тайм-менеджмент» в умовах вищого закладу освіти. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 81(2). С. 240-244.

УДК 615.851.6:159.942-053.2-056.26

Сулейкіна Наталія Станіславівна

магістрантка кафедри психології

Широкова Анна Валентинівна

асистентка кафедри психології

ПВНЗ «Київський медичний університет»

м. Київ

ВПЛИВ МУЗИКОТЕРАПІЇ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У сучасному суспільстві зростає потреба у створенні інклюзивного середовища для дітей з особливими освітніми потребами (ООП), що забезпечує не лише їхнє право на освіту, а й сприяє розвитку емоційно-поведінкової стабільності. В умовах сьогодення спостерігається зростаюча кількість дітей, які мають особливі освітні потреби.

Одним з інноваційних методів, який сприяє стабілізації психоемоційного стану та розвитку особистості є музикотерапія [4]. Однак у науковій літературі досі існує недостатня кількість досліджень, які висвітлюють вплив музикотерапії на емоційно-поведінкові реакції у дітей з особливими освітніми потребами.